

Către: Dorel NOROC

Secretar de Stat, Ministerul Finanțelor

Copie: Octavian ARMAȘU,

Guvernator, Banca Națională a Moldovei

Copie: Valeriu CHIȚAN,

Președinte, Comisia Națională a Pieței Financiare

Copie: Sergiu PUȘCUȚA,

Director, Serviciul Fiscal de Stat

Copie: Elena ȚÎBÎRNĂ,

Director General, Casa Națională de Asigurări Sociale

Nr. 61 din 28 aprilie 2021

Ref.: Solicitare de clarificare a unor aspecte ale aplicării normelor fiscale și contabile ce țin de sectorul financiar

Stimate Domnule Noroc,

Vă salutăm din numele Asociației Patronale „Camera de Comerț Americană din Moldova” (în continuare „AmCham Moldova”).

Prin prezenta, ținem să vă mulțumim pentru deschiderea de care ați dat dovadă în discutarea situațiilor ce țin de sectorul financiar în iterația precedentă. Totuși, mai sunt unele aspecte ce necesită o atenție aparte, asupra cărora vom pune accent în această scrisoare, și asupra cărora suntem deschiși să venim cu detalii suplimentare în cadrul unei eventuale ședințe online, după cum urmează:

Generale:

- 1. Definirea "serviciilor financiare" în scopul aplicării TVA.** La moment, se constată situații în care este o incertitudine în ceea ce ține cum anume sunt calificate serviciile financiare în sensul aplicării scutirii prevăzute la art.103 alin.(12) din Codul fiscal, ceea ce duce la disensiuni între contribuabili și organele de control. În acest sens, este nevoie de a face referință fie la Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei, fie la pagina Băncii Naționale a Moldovei, eventual, Comisia Națională a Pieței Financiare, unde acestea sunt descrise.
- 2. O bază generalizată comună pe subiecte, cu acoperirea și a părții ce ține de contribuții sociale.** La moment, BGPF acoperă o multitudine impresionantă de subiecte ce vizează activitatea sectorului business, care sunt prezentate din perspectiva aplicării impozitelor și taxelor administrare de SFS, dar și din perspectiva primelor medicale (unde este cazul). În ceea ce ține de contribuții sociale, de multe ori, rămân lacune de înțelegere a modului de aplicare, mai ales dacă subiectul nu este acoperit prin vreun comunicat pe pagina CNAS. Cu părere de rău, acestea nu sunt structurate într-un mod în care ar putea fi asigurată o căutare eficientă a informației prin textul acestora, ceea ce nu ajută contribuabilul să găsească soluții la problemele noi sau vechi identificate. În acest context, în opinia noastră, este nevoie de a se lucra la un mecanism de interacțiune între SFS și CNAS, în sensul acoperirii și dimensiunii

pe partea ce ține de contribuții sociale, ceea ce ar facilita enorm înțelegerea regulilor și mecanismelor ce ar urma a fi aplicate și ar crește și nivelul de conformare la regulile existente.

3. **Modul de recunoaștere a veniturilor și cheltuielilor în cazul trecerii la un nou IFRS.** La prima aplicare a unui nou IFRS pot fi efectuate ajustări în situațiile financiare, care ulterior generează reflectarea veniturilor și cheltuielilor ca urmare a tranziției. Ca exemplu aplicarea IFRS 9 în 2018 și IFRS 16 în 2019, care a trezit valuri de neclarități și rezerve în modul de punere în aplicare a acestuia, în special, pe partea de recunoaștere a veniturilor și cheltuielilor. Respectiv, se cere efectuarea unor ajustări la cadrul normativ existent în vederea depășirii acestor situații și pe viitor, în speță, la art.44 alin.(9) din Codul fiscal.
4. **Modul de deducere/impozitare a sumelor aferente compensării pierderilor anterioare.** În scopul aplicării uniforme a legislației vizavi de sumele aferente compensării pierderilor anterioare atât pentru contribuabilul care le încasează, cât și acel care le achită, se propune ca în cazul în care contribuabilul înregistrează pe parcursul perioadei fiscale cheltuielile care anterior au fost raportate la venituri impozabile, suma cheltuielilor să fie recunoscută în scopuri fiscale. Respectiv, recuperarea datoriilor compromise sau altor cheltuieli nedeductibile la fel nu trebuie să fie supuse impozitării în scopuri fiscale.
5. **Clarificarea modului în care executorii judecătorești ar trebui să își documenteze serviciile prestate companiilor.** La moment, Hotărârea Guvernului 294/1998 nu prevede vreun document special pentru serviciile prestate de executorii judecătorești, ceea ce ar determina necesitatea utilizării facturii fiscale. Totuși, executorii judecătorești refuză eliberarea acesteia, probându-și acțiunile prin "Borderoul executorului judecătoresc" – fapt care aduce neclaritate vizavi de posibilitatea utilizării acestui document în calitate de document primar propriu unui astfel de serviciu cu efectele colaterale ce le generează (luarea la deducere a sumelor achitate, de exemplu). Prin răspunsul nr.15/2-15/385 din 08.10.2020, Ministerul Finanțelor a confirmat necesitatea emiterii facturii fiscale la prestarea serviciilor date. Totuși, nu au avut loc careva schimbări de atitudine în domeniul dat. De aceea, reiterăm subiectul în sensul în care ar trebui întreprinse niște acțiuni de informare mai proactive, atât prin intermediul Bazei Generalizate a Practicii Fiscale, cât și prin comunicare directă cu Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești.
6. **Deducerea cesiunii creanțelor.** Ținând cont de dificultățile întâmpinate în procesul de recuperare a creanțelor, operațiunile privind cesiunea creanțelor pot fi privite ca mijloc de mobilizare a creanțelor incerte aflat la îndemâna întreprinderilor. Astfel, la nivelul cedentului, o astfel de operațiune determină stingerea creanțelor, contribuie la îmbunătățirea fluxului de numerar prin recuperarea parțială a creanțelor prin prețul cesiunii, la eliminarea costurilor legate de posibilele activități de recuperare, executare silită a debitorilor. În activitatea practică, entitățile se confruntă cu unele probleme privind cesiunea de creanță care nu sînt reglementate la nivel normativ. Mai exact, în situația în care cesionarul preia creanța, asumîndu-și riscul neîncasării acesteia, la un preț inferior valorii nominale a creanțelor de la cedent, apare necesitatea clarificării dacă la entitatea care cedează creanțele se permite deducerea cheltuielilor reflectate ca diferența dintre valoarea nominală a creanțelor și prețul achitat de către entitatea care preia creanțele. La moment, din precauție, majoritatea întreprinderilor aplica prevederile art.31 alin. (1) din CF. Potrivit acestor prevederi, la calcularea impozitului pe venit sînt deductibile doar creanțele compromise care corespund condițiilor indicate în art. 5 alin. (32) din CF. Printre cele mai importante plusvalori care oferă cesiunea este: (a) posibilitatea de a restabili chiar și parțial cashflow-ul și a-l repune în lucru pentru a obține profit; (b) eliminarea necesității calculării în continuare de provizioane relevante portofoliului restant; (c) optimizarea cheltuielilor de administrare a portofoliului restant (nu ai nevoie de personal care să se ocupe de rău-platnici); (d) evită riscuri de imagine (Furnizorul oferă servicii și trebuie să aibă imagine pozitivă dar nu cea de recuperator de datorii); (e) îmbunătățește indicatorii financiari. Soluția pe care o propunem este oferirea dreptului întreprinderilor să deducă, în scop fiscal, la valoarea de 100% diferența dintre valoarea activului la data

cesionării și prețul obținut din cesionarea activului, această diferență fiind considerată în calitate de cheltuieli ordinare și necesare activității de întreprinzător.

Mai mult ca atât, atât timp cât se permite deducerea cheltuielilor generate din vânzarea stocurilor la un preț mai mic decât cel de piață, nu este clar de ce nu se tratează și creanța prin aceeași prisma, dacă tot este un element de activ și se vinde pentru că, odată cu trecerea timpului, riscul de neîncasare crește și prețul de vânzare se micșorează de la o lună la alta.

7. **Clarificarea aspectelor ce țin de creșterea de capital.** Art.39 alin.(1) din Codul fiscal stabilește la lit.a) că active de capital reprezintă acțiunile, obligațiunile, alte titluri de proprietate în activitatea de întreprinzător. Există o neclaritate în ceea ce ține dacă sintagma " în activitatea de întreprinzător" se referă doar la "alte titluri de proprietate", sau și la "acțiunile, obligațiunile". Altfel spus, în cazul în care o acțiune, de exemplu, nu e utilizată în activitatea de întreprinzător, este aceasta sau nu un activ de capital în sensul Codului fiscal? Este nevoie de a face clarificări în acest sens, pentru evitarea tratărilor neunivoce.
8. **TVA calculat și achitat aferent bunurilor gajate.** Art.108 alin.(10) din Codul fiscal prevede că data obligației fiscale la procurarea proprietății gajate, proprietății ipotecate, proprietății sechestrate se consideră data efectuării plății, inclusiv a plății prelabile pentru proprietatea procurată, sau data primirii proprietății de către cumpărător, în funcție de ce are loc mai înainte. În opinia noastră, termenul de apariție a obligațiilor fiscale ar trebui să fie aliniat la cel general stabilit. De asemenea, în practică apar unele probleme în ceea ce ține de aceea unde anume se înregistrează acest TVA ca obligație, dar și dacă contribuabilul are dreptul să treacă în cont TVA acumulat, dacă s-ar putea interpreta că bunul gajat nu se utilizează în activitatea de întreprinzător.
9. **Documente confirmative ce țin de statutul de "entitate din sectorul financiar".** Art.25 alin.(2) din Codul fiscal prevede că deducerea cheltuielilor aferente dobânzilor suportate în baza contractului de împrumut de către agenții economici debitori în folosul persoanelor fizice și juridice (cu excepția entităților din sectorul financiar) se acceptă în limita ratei medii ponderate a dobânzii la creditele acordate de sectorul bancar persoanelor juridice pe termen de până la 12 luni și peste 12 luni în secțiunea pe lei moldovenești și pe valută străină. Respectiv, cheltuielile ce vizează entitățile din sectorul financiar se deduc în modul general stabilit, indiferent dacă sunt din țară sau de peste hotare. Apare problema cu lista de documente confirmative în ceea ce ține de statutul de "entitate din sectorul financiar", dacă aceasta își are sediul în afara țării. Ar fi binevenită o trecere în revistă a documentelor confirmative pentru a permite confirmarea acestui statut, în eventualitatea deducerii cheltuielilor aferente tranzacționării cu aceste entități.

Specifice domeniului bancar

- **Aplicarea impozitării veniturilor sub formă de dobândă a persoanelor fizice.** La moment, textul legii prevede aplicarea impozitului pe venit asupra veniturilor persoanelor fizice rezidente sub formă de dobândă în mărime de 3%. Mecanismul prin care o persoană ajunge rezident în scopuri fiscale cu aplicarea consecințelor fiscale corespunzătoare este unul anevoios și necesită un efort administrativ sporit. În acest sens, dar și în contextul în care legislația bancară presupune noțiuni diferite în ceea ce ține de "rezident" în scop bancar de cel fiscal, ar fi mai recomandabil să se utilizeze noțiuni legate de statutul de cetățean, decât rezident/nerezident. De asemenea, încă nu există o claritate asupra modului în care ar urma a fi corectate dările de seamă lunare (IPC) în cazul în care un nerezident ajunge rezident în scopuri fiscale și ar urma să fie impozitat în mod diferit. De asemenea, în cadrul discuțiilor avute pe platforma AmCham la finele anului trecut, s-a convenit asupra examinării posibilității revizuirii formei

anuale de raportare (IALS) în sensul în care să fie elaborat ceva special pentru domeniul bancar, pornind de la volumul de informații ce ar trebui încărcat ulterior.

Specifice domeniului organizațiilor de creditare nebancaară

- **Utilizarea raportului prezentat la CNPF în calitate de situații financiare, fără necesitate de dublare a acestuia prin situațiile financiare prevăzute în Legea contabilității și raportării financiare.** La moment se constată situația în care același set de indicatori financiari, doar ordonați diferit, sunt prezenți și în situațiile financiare pe care le prezintă subiecții în conformitate cu Legea contabilității și raportării financiare, cât și în rapoartele prezentate conform cerințelor CNPF. Dat fiind faptul că rapoartele cerute de CNPF sunt mai comprehensive, considerăm binevenită prezentarea informațiilor date și la Biroul Național de Statistică, pentru a eficientiza fluxul operațional și informațional de raportare.

Specifice domeniului asigurărilor

- **Utilizarea raportului prezentat la CNPF în calitate de situații financiare, fără necesitate de dublare a acestuia prin situațiile financiare prevăzute în Legea contabilității și raportării financiare** (a se vedea argumentele prezentate mai sus).
- **Deducerea integrală a primelor de asigurare facultativă de asistență medicală.** Potrivit art.24 alin.(20) din Codul fiscal, se permite deducerea cheltuielilor anuale suportate de angajator pentru primele de asigurare facultativă de asistență medicală ale angajatului în mărime de până la 50% din prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă în valoare absolută, stabilită pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr.2 la Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002, pe anul respectiv. Pentru anul 2021, valoarea respectivă constituie 4056 lei, ceea ce înseamnă că, la moment, spre deducere se permite o valoare de 2028 lei. Anterior, comunitatea AmCham a prezentat propunerea dată și a primit suportul Ministerului Finanțelor, fapt pentru care ținem să reiterăm încă o dată competența profesională a Ministerului și capacitatea de a discerne inițiative într-adevăr bune venite din partea businessului și de a le susține, deoarece aceasta a fost votată de Guvern, dar nu a ajuns în textul final al legii. Este de menționat că, în baza informațiilor furnizate de operatorii din piață în domeniul asigurărilor, aprox. 90% din respectiva categorie de asigurare facultativă este valorificată, banii respectivi fiind compensați personalului medical și spitalelor. De fapt, o astfel de valorificare arată că decizia unei persoane asigurare obligatoriu ce are și o poliță de medicală facultativă este în favoarea valorificării, în primul rând, a celei facultative, ceea ce, în mod evident, economisește resursele statului în ceea ce ține de efortul de a face față necesităților medicale ale populației. Toate acestea pe fondul resurselor suplimentare ce vin în buget sub formă de impozite și taxe din salariile angajaților antrenati în gestionarea și promovarea acestora. În corespondența anterioară am menționat și acel fapt că la nivel internațional, nu se impozitează primele achitate de către angajator pentru angajatul lui în valoare de până la 1200 EUR/an în Macedonia, 400 EUR/an – în România; 1/6 din venitul brut anual al angajatului – în Cipru și 10% din venitul brut anual al angajatului – în Bulgaria. Astfel, considerăm important ca efortul legat de promovarea deducerii integrale a valorii poliței medicale facultative, sau, cel puțin, în limita a 100% din prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă în valoare absolută, stabilită pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr.2 la Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002, pe anul respectiv urmează a fi reluat și promovat în calitate de prioritate, pornind de la situația de win-win ce rezultă din implementarea acestuia.
- **Deducerea provizioanelor formate în domeniul asigurărilor.** Companiile de asigurări în cadrul activității sale profesionale pe o piață reglementată înregistrează o serie de creanțe specifice, precum: creanțe referitoare la primele neîncasate de la asigurați; creanțe referitoare la primele neîncasate de la intermediari; creanțe referitoare la reasigurări; creanțe referitoare la regresele înaintate; creanțe

referitoare la plasamente prin intermediul împrumuturilor acordate. Coroborând prevederile art. 6 (Definiții) Legea privind piața de capital nr. 171 din 11.07.2012 și art. 5 (Modul de ținere a contabilității și de aplicare a standardelor de contabilitate) alin. (4) Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017, societățile de asigurări țin contabilitatea în partidă dublă și întocmesc situații financiare conform IFRS. Astfel, societățile de asigurări aplică, inter alia, Standardul Internațional de Raportare Financiară 9 „Instrumente financiare” (în continuare IFRS 9), respectiv Standardul Internațional de Contabilitate 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare”, în baza Ordinului Ministerului Finanțelor nr. 44 din 01.04.2013 privind acceptarea și publicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară. Conform Notei Informative a IFRS 9, deținut de IFRS Foundation^[1], deprecierea activelor financiare se recunoaște de îndată ce un instrument financiar este inițiat sau cumpărat, pierderile de credit anticipate pe 12 luni sunt recunoscute în contul de profit și pierdere, respectiv se provizionează. În documentul de analiză „Reserves, Provisions and Liabilities”^[2] dezvoltat în cadrul grupului de lucru al Comisiei Uniunii Europene privind elaborarea directivei privind o bază fiscală consolidată comună a societăților, se menționează că în majoritatea, dacă nu toate statele membre, există reguli care să permită o deducere fiscală pentru provizioanele constituite drept rezultat al creanțelor derivate din comercializarea bunurilor/serviciilor cu plata în rate. Dincolo de acest principiu general, există multe modalități de punerea în aplicare a acestei politici. De exemplu, provizionul poate fi dedus numai dacă au fost inițiate acțiuni legale împotriva debitorului; sau, doar provizioanele constituite pentru creanțe îndoielnice; sau provizioane în limita unui quantum procentual din valoarea totală a creanțelor; sau plafonul de deductibilitate al provizioanelor se calculează drept quantum procentual reieșind din experiența anterioară a contribuabilului sau pe baza mediei din industrie. Conform „Worldwide Tax Summaries 2017/18”^[3], PwC Europa, în țări precum Austria, Germania, Italia, Liechtenstein, Luxembourg, Norvegia, Olanda, Regatul Unit, Slovenia au fost identificate dispoziții ce oferă dreptul companiilor de deducere a provizioanelor pentru deprecierea creanțelor în limita unui quantum procentual din valoarea totală a creanțelor/vânzărilor. Astfel, propunem uniformizarea abordărilor în ceea ce ține de provizioanele din domeniul financiar și optarea fie pentru deducerea provizioanelor în baza modului stabilit instituțiilor financiare (în baza IFRS), fie organizațiilor de microfinanțare și/sau persoanelor care practică activitatea de leasing financiar (provizioanelor destinate acoperirii eventualelor pierderi ce țin de nerestituirea împrumuturilor și neachitarea dobânzilor aferente, care se determină conform regulamentelor Comisiei Naționale a Pieței Financiare, iar provizioanelor destinate acoperirii creanțelor ce țin de nerecuperarea ratelor și neachitarea dobânzilor de leasing în mărime de pînă la 5% din soldul mediu anual al creanțelor aferente contractelor de leasing, dacă aceste creanțe sînt datorate de o persoană care nu este afiliată contribuabilului).

Specifice domeniului de leasing

- **TVA la autoturisme.** Moldova, având obligația de implementare a Directivei UE privind TVA, în cadrul Acordului de Asociere RM – UE, este important de înțeles cum anume se va merge pe aspectul ce ține de TVA la autoturisme: va fi acesta preluat curat ca în țările din UE, va rămâne nepreluat, sau se va merge pe un sistem combinat (TVA plus accize) după modelul elvețian. În această ordine de idei, se cere o comunicare mai intensă cu mediul de afaceri în vederea pregătirii

^[1] <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-9-financial-instruments/>

^[2] https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/docs/body/cctbwp6reservesfinal_en.pdf; 2005

^[3] <https://www.pwc.com/gx/en/tax/corporate-tax/worldwide-tax-summaries/pwc-worldwide-tax-summaries-corporate-taxes-2017-18-europe.pdf>

acestui pentru eventualele schimbări, oricare ar fi ele, dar și pentru a putea acorda o notă practică prin prisma experienței naționale și internaționale acestor propuneri.

Vă rog să o considerați pe Veronica Sirețeanu, Policy Manager în calitate de persoană de contact din partea AmCham Moldova (veronicasireteanu@amcham.md) pentru ulterioara interacțiune la acest subiect.

Vă mulțumim pentru colaborare și vă îndemnăm să ne contactați pentru orice informații adiționale.

Cu respect,

Mila Malairău

Director Executiv

A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova”

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii, accesați: <https://msign.gov.md>